

Nr 305.

Av herr **Öman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m.

I kungl. propositionen nr 258 till årets riksdag med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m. föreslås bl. a. ett slopande av den kommunala progressivskatten. Därvid förutsättes emellertid, att staten under fyra övergångsår, 1940—1943, till de ifrågakommande kommunerna utbetalar ersättningar med respektive 100, 75, 50 och 25 procent av vederbörande kommuns medeltal av progressivskatt åren 1928—1937.

Det framgår av den föreliggande propositionen, att tanken på den kommunala progressivskattens slopande väckt bekymmer på många håll i de av förslaget framför allt berörda städerna. Av de 47 städer, som yttrat sig över det av 1936 års skattekommitté och kommunalskatteberedningen avgivna gemensamma förslag, som ligger till grund för propositionen, är det endast 7, som oförändrat tillstyrkt skattens slopande. De övriga hava ställt sig mycket kritiska. Detsamma är fallet med svenska stadsförbundets styrelse, vars invändningar i det väsentligaste återgivits i propositionen.

Invändningarna rikta sig i allmänhet icke mot den kommunala progressivskattens avskaffande i och för sig. Man finner det naturligen vara statsmakternas sak att ensamma bestämma grunderna för statsbeskattningen. Men man framställer anspråk på, att ersättning skall lämnas. Där man icke sträcker ersättningsanspråken så långt som att avse all framtid, finner man i vart fall en skäligen övergångstid vara en minimifordran från kommunalt håll. Även i uttalanden, som positivt förorda skatteformens slopande, hava framkommit yrkanden på förmånligare ersättning. Så uttalar svenska landskommunernas förbund att den övergångstid, som föreslagits, är alltför kort och därför borde något förlängas och svenska landstingsförbundet finner en femårig övergångstid motiverad. Bland statens myndigheter ställer sig, såsom framgår av propositionen, särskilt lantbruksstyrelsen avvisande med hänsyn till de följder, som genom skattens slopande skulle drabba det mindre jordbrukets företagare. Av länsstyrelserna uttala sig flertalet för förmånligare grunder ur kommunernas synpunkt. Några framhålla mera allmänt behovet av en längre övergångstid, i något fall föreslås tioårig sådan. Som framgår av de inkomna yttrandena är det icke enbart städerna och ännu mindre endast de, som hårdast skulle drabbas av förslagens genomförande, som funnit den föreslagna övergångstiden otillräcklig. När det gäller att bedöma skattetrycket och progressivskattens betydelse för detta, torde man f. ö. icke

alltför ensidigt böra fästa sig vid skatteprocenten då för skattebetalaren ortens levnadskostnader i övrigt givetvis också äro av den största betydelse.

Såsom ett motiv för skäligheten i förslaget om den kommunala progressivskattens slopande har från de förslagsställande kommittéernas sida framhållits dels att staten i skatteutjämning syfte redan övertagit kostnader, som tidigare åvilat kommunerna, och dels att liknande åtgärder i ännu större skala skulle vara att vänta. Häremot har invänts, att lättnaderna för kommunernas del uppvägs av de utgifter, de senaste årens lagstiftning, framför allt på det sociala området, lagt på kommunerna. Vad de i utsikt ställda reformerna av skattelagstiftningen åter angår, vet man om dessa jämnt ingenting. Förlusten av progressivskatten kan räkнемässigt fastslås till sin väsentliga innebörd. Om blivande lättnader känner man intet. Det är då rimligt nog, om man på kommunalt håll vill behålla skatten eller uppbära ersättning för den till dess man får någon kännedom om, vilka lättnader man skulle kunna räkna med. Att detta utgångsläge varit önskvärt medges också i den föreliggande propositionen av departementschefen. Men allt vad som kan ställas i utsikt i fråga om kommande skatteutjämning är en förhoppning, att förslag till skatteutjämning och skattelindrande åtgärder för kommunernas del skola kunna föreläggas senast 1940 års riksdag. Detta vore givetvis i och för sig önskvärt. Men löftet löser knappast svårigheterna vid ställningstagandet till den nu föreliggande frågan om den kommunala progressivskattens slopande. Den kommunalman, som inför riksdagsbeslutet har att för sig uppställa frågan, hur ersättningen för de bortfallande skatte-medlen skall vinnas i hans hemkommun, behöver räkna med realiteter.

Givet är å andra sidan, att en omläggning av statsbeskattningen nu starkt talar för att även detaljfrågan om den kommunala progressivskatten samtidigt får sin lösning. När nu således den situationen uppstått, att utredning icke samtidigt föreligger i två med varandra så intimt sammanhängande frågor som de båda här berörda, synes redan denna omständighet utgöra ett mycket starkt skäl för att staten ger kommunerna en rimlig övergångstid.

Andra avgörande skäl hava anförts i de föreliggande yttrandena. Av dessa torde i första rummet kravet på stabilitet i de kommunala inkomsterna böra beaktas. Allt mera torde man inom kommunerna ha kommit till insikt om att en av de viktigaste förutsättningarna för en sund kommunalpolitik är en så långt möjligt jämn kommunalskatt. Skarpa fluktuationer från det ena året till det andra äro av ondo och böra så långt ske kan undvikas. Även där formliga finansplaner ej uppgöras eller i vart fall offentliggöras, inriktar man sig också för städernas del allt mer på att planera för längre tid. För utjämning av pensionering och andra kostnader avsättas fonder. Genom lämpligt avvägda amorteringstider söker man undvika överbelastning av kommunala skattebetalare. Dessa strävanden hava rönt förståelse från statsmakternas sida. Omläggningen till lämpligare amorterings-

tider för lånen har skett i förtroendefullt samarbete stat och kommun emellan. När man från kommunalt håll framhållit vikten av att kunna upplägga skatteregleringsfonder, gav detta anledning till en lagstiftning om kommunal fondbildning, avsedd framför allt att möjliggöra stabilitet i uttaxeringen. För en planläggning av de kommunala arbetena med hänsyn till konjunkturerna ivrar man på statligt håll just nu.

Denna önskvärda planmässighet måste emellertid förutsätta, att kommunerna kunna överblicka sina inkomstmöjligheter icke bara för det närmaste året eller åren utan för rätt avsevärd tid framåt. Många med konjukturer och andra svårberäkneliga förhållanden sammanfallande omständigheter försvåra en sådan överblick. En hittills som mera stabil ansedd faktor, med vilken man haft att räkna, är väl just skattelagstiftningen. Icke så att förstå, att man ej i kommunerna skulle vara beredd på ändringar i denna. Men en viss stabilitet räknar man väl dock därvidlag med. Tanken att den kommunala progressivskatten skulle försvinna är ingalunda ny eller för kommunerna främmande. Men när den framförts, har det skett i sammanhang med tanken på skatteutjämning. Som redan framhållits, brytes nu detta sammanhang. Kommunerna stå inför utsikten att mista inkomstkällan utan den compensation, staten själv upprepade gånger ställt i utsikt. Redan med nuvarande konjukturer skulle minskningen i dessa skatteintäkter bli särdeles kännbar. Under en eventuell lågkonjunktur skulle följderna givetvis bli än mera svåröverkomliga.

Med tillfredsställelse kan visserligen noteras, att ersättningen nu föreslås beräknad på tioårsperioden 1928—1937 i stället för de föreslagna taxeringsåren 1934—1936. För staten kan ökningen i beloppet måhända anses vara av viss betydelse. Men för den enskilda kommunen kommer det säkerligen icke att medföra en förbättring, som kan på minsta vis kompensera den korta övergångstiden.

I de föreliggande yttrandena har erinrats om tidigare tillfällen, då statsmakterna visat större hänsyn, än nu föreslås, vid avskrivningen av kommunala inkomstkällor såsom vid behandlingen av frågan om avskrivning av brännvinsförsäljningsmedlen och tolagen. Med hänsyn till dessa föreliggande äldre prejudikat i avskrivningsväg torde den övergångstid på 20 år, som i stor utsträckning påyrkats från stadskommunalt håll, icke få anses oskälig. Då emellertid vissa berättigade erinringar kunna resas emot så lång övergångstid, när det gäller den direkta beskattningen, anse vi skäligt att övergångstiden bestämmas till 10 år.

Med hänvisning till ovanstående få undertecknade härmed föreslå,

att vid eventuellt bifall till vad i proposition nr 258 föreslagits rörande indragning av den kommunala progressiv-

skatten den föreslagna ersättningen till kommunerna må
utgå under en tioårsperiod.

Stockholm den 6 april 1938.

<i>Ivar Öman.</i>	<i>Karl Wistrand.</i>	<i>Fredrik Ström.</i>
<i>K. G. Ewerlöf.</i>	<i>Georg Branting.</i>	<i>Knut Petersson.</i>
<i>John Björck.</i>	<i>Olof Carlsson.</i>	<i>Nils Swartling.</i>
<i>Rickard Lindström.</i>	<i>Oskar Hagman.</i>	<i>C. A. Hårdin.</i>
<i>C. P. Wahlmark.</i>	<i>G. A. Björkman.</i>	<i>Gustaf Tamm.</i>
<i>Harald Nordenson.</i>	<i>O. A. Nordborg.</i>	<i>Th. Magnusson.</i>
<i>P. Sandström.</i>	<i>Axel Strand.</i>	<i>N. Gärde.</i>
<i>Karl A. Karlsson.</i>	<i>Georg Andrén.</i>	<i>Karl Magnusson,</i> <i>Kalmar.</i>
<i>Oscar Gottfrid Karlsson.</i>	<i>Sven Larsson.</i>	<i>Em. Bjurström.</i>
<i>K. J. Olsson.</i>	<i>Torsten Ström.</i>	<i>Helge Bäcklund.</i>
<i>Rob. Berg.</i>	<i>Alb. Bergström.</i>	<i>O. Danielsson.</i>
<i>Robert von Horn.</i>	<i>Th. Nilsson.</i>	<i>J. G. Walles.</i>
<i>Edwin Berling.</i>	<i>Carl Eriksson.</i>	<i>Nils Holmström.</i>